

**საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის
სამინისტროს სააგრძომობილო გზების დეპარტამენტი**

**ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების
მართვის გეგმა**

**შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის
შ-25 გუფთა-ონი სააგრძომობილო გზის
კმ 54 - კმ 63 მონაკვეთის
სარეაბილიტაციო სამუშაოები**

თბილისი 2019

ნაწილი I: პროექტთან და ობიექტთან დაკავშირებული ზოგადი ინფორმაცია

ინსტიტუციონალური და აღმინისტრაციული საკითხები			
ქვეყანა	საქართველო		
პროექტის სახელწოდება	შიდასახელმწიფო მნიშვნელობის გ-25 გუფთა-ონი საავტომობილო გზის ქმ54 –ქმ63 მონაკვეთის რეაბილიტაცია.		
პროექტის მასშტაბი და დონისძიებები	<p>არსებული გზის ასფალტბეტონის საფარი საქმაოდ დაზიანებულია, იგი შევიწროვებულია მთლიანად დაზიარულია, შეინიშნება ორმოქი, ჩამომტკრულია ნაწილურები. გრძივი პროფილი დარღვეულია (ფერდის ჩამოშლის ადგილებში), განივი პროფილი კი ინარჩუნებს მის თავდაპირველ (საპროექტო) მდგრმარეობას. სავალი ნაწილის სიგანე ცვალებადია და ის შეადგენს 5-6.5 მეტრს. სავალი ნაწილის ზოლების რაოდენობა: 2 ზოლი და 2 მიმართულება.</p> <p>საპროექტო მონაკვეთზე არის სამი ხიდი. ხიდების ბურჯები და მალის ნაშენი კარგ მდგრმარეობაშია, საჭირო იქნება მხოლოდ ხიდების სავალი ნაწილების, ტროტუარების და მოაჯირების შეკეთება. 30 მეტრიან ხიდზე, შესაკეთებელი იქნება ბეტონის ფრთები. მონაკვეთზე ასევე არის სამი მილი, რომელთაგან ორი შესაკეთებელია. აგრეთვე არის თაღოვანი ქვის მილი, რომელიც კარგ მდგრმარეობაშია. შესაკეთებელი იქნება მხოლოდ სათავისები ფრთები. გზაზე არსებობს რკ/ბ ფილით გადახურული ქვის ბურჯებიანი მილი, ხვრეტით 1.5 მ (საჭირო იქნება მისი შეცვლა ახლით). უმეტესობა მრგვალი მილებისა შესაცვლელია ახლით. ასევე რამოდენიმე ადგილას დასამატებელია ახალი მილები.</p> <p>გზაზე პრაქტიკულად აღარ არსებობს აღჭურვილობა და არ არის დაცული ელექტრიკული უსაფრთხოება, რაც განაპირობებს გზის ამ ნაწილის ახლიდან მოწყობის საჭიროებას.</p> <p>საპროექტო გზის მონაკვეთზე მოეწყო 3 ახალი ავტოპავილიონო (პკ 0+00-ახალი, ხოლო პკ 48+53; 60+92-ზე განხორციელდა არსებულის დაშლა და ახლის მოწყობა).</p> <p>საპროექტო გზის მონაკვეთზე მოეწყო 12 ეზოში შესასვლელების კონსტრუქცია, აგრეთვე 12 მიერთების კონსტრუქცია.</p>		
	კლასიფიკაცია	დაპროექტების შედეგები	
1	სარეაბილიტაციო გზის სიგრძე (ქმ)	10	
2	საპროექტო სიჩქარე (ქმ/სთ)	60.0	
3	სავალი ნაწილის სიგანე (მ)	6.0	
4	გვერდების სიგანე (მ)	1.0	
5	განივი ქანობი (%)	2.0	
6	საფარის სისქე (სმ)	ასფალტის ზედა ფენა 4 სმ ასფალტას ჭვედა ფენა 6 სმ	
7	ხიდი (ცალი)	3	
8	წალაგამტარი მილები (ცალი)	15	
9	ავტობუსის გაჩერება (ცალი)	3	
10	მიერთებები (ცალი)	12	
11	ეზოში შესასვლელები (ცალი)	12	
12	მშენებლობის ხანგრძლივობა (თვე)	10	
საორგანიზაციო საკითხები (სახელი და საკონტაქტო ინფორმაცია)	მსოფლიო ბანკი (პროექტის ჯგუფის ხელმძღვანელი) ამერ. A. რსმან ალი	პროექტის მენეჯმენტი გიორგი წერეთელი	ადგილობრივი მონაწილე მხარე და/ან მიმღები ონის მუნიციპალიტეტი

<p>განხორციელება (სახელი და საკონტაქტო ინფორმაცია)</p>	<p>მსოფლიო ბანკი გარემოსაცეის ზედამხედველი დარეჯან კაპანაძე სოციალური კონსულტანტი სოფია გეორგიევა</p>	<p>ადგილობრივი ზედამხედველი შპს საავტომობილო გზების რეაბილიტაციისა და მოდერნიზაციის ზედამხედველობის დირექცია</p>	<p>ადგილობრივი ინსპექცია</p>	<p>კონტრაქტორი შპს „New Road“</p>																													
ობიექტის აღწერა																																	
ობიექტის დასახელება	შ-25 გუფთა-ონი საავტომობილო გზის კმ54 – კმ63 სარეაბილიტაციო მონაკვეთი.																																
ობიექტის ადგილმდებარეობის აღწერა	გარკვეულ მონაკვეთებზე შეინიშნება ფერდის ჩამოშლა. ამ ადგილებში ზოგან შეინიშნება გრძივი პროფილის დარღვევა. სხვა გეოდინამიკური პროცესები ვიზუალური დათვალიერებით არ დაფიქსირებულა. ტრასის მთელი მონაკვეთი განთავსებულია მდ. ქოჯორას ხეობაში.																																
ვინ არის მიწის მესაკუთრე?	<p>(ი) არსებული გზა გადის ონის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე;</p> <p>(იი) გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ს.ს.ი.პ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებული სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიები (სულ 170552²). აღნიშნული ტერიტორია ამორიცხულ იქნა სახელმწიფო ტყის ფონდიდან;</p> <p>(იიი) პროექტის განხორციელებისას არ იქნება საჭირო დამატებითი ინვენტიცია გაფართოებასა ან სხვა მიმართულების შესარჩევად, რომელმაც შესაძლებელია გამოიწვიოს ზემოქმედება კერძო საკუთრებებზე</p>																																
გეოგრაფიული, ფიზიკური, ბიოლოგიური, გეოლოგიური პიდროგრაფიული და სოციო-ეკონომიკური გარემოს აღწერა	<p>მდებარეობა: საპროექტი გზა მდებარეობს ონის მუნიციპალიტეტებში, საქართველოში, რაჭა-ლეჩეთუმისა და ქვემო სვანეთის მხარეში. აღნიშნული მონაკვეთი სტრადეგიული მნიშვნელობისაა რადგანაც ის წარმოადგენს დამაკავშირებულ გზას კონფლიქტურ რეგიონთან. მონაკვეთი დაკავშირებულია რაჭის ონის მუნიციპალიტეტთან და წამოადგენს ერთადერთ ალტერნატივას გზის გარშემო მცხოვრები მოსახლეობისათვის სოციალური მომსახურების მისაღებად (ჯანდაცვა, განათლება).</p> <p>ჰაერი: საგზაო მოძრაობის დაბალი ინტენსივობისა და ინდუსტრიული ობიექტების არარსებობის გამო ჰაერის ხარისხის პარამეტრები მაღალია</p> <p>წყალი და ნიადაგი: ოფიციალური მონაცემები დაბინძურების შესახებ არ არსებობს.</p> <p>ფლორა: აღნიშნულ ტერიტორიაზე პირებების ზეგავლენის ქვეშ გვხვდებოდა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ს.ს.ი.პ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებული სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიები, რომლებიც ამორიცხა საქართველოს კანონმდებლობის მიხედვით.</p> <p>სადაც გვხვდება შემდეგი ჯიშისა და რაოდენობის ხელი:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th colspan="2" style="text-align: center;">მერქნიანი სახეობების დასახელება</th> <th rowspan="2" style="text-align: center; vertical-align: middle;">ხეთა რაოდენობა</th> </tr> <tr> <th style="text-align: center;">ქართული</th> <th style="text-align: center;">ლათინური</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">ტირიფი</td> <td style="text-align: center;">Salix magnifica</td> <td style="text-align: center;">20</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">ფიჭვი</td> <td style="text-align: center;">Pinus nigra</td> <td style="text-align: center;">33</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">რცხილა</td> <td style="text-align: center;">Carpinus caucasica</td> <td style="text-align: center;">65</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">მუხა</td> <td style="text-align: center;">Quercus iberica</td> <td style="text-align: center;">107</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">პუნქტი</td> <td style="text-align: center;">Crataegus microphylla</td> <td style="text-align: center;">3</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">ოქლა</td> <td style="text-align: center;">Ulmus foliacea</td> <td style="text-align: center;">3</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">ნეკერჩალი</td> <td style="text-align: center;">Acer campestre</td> <td style="text-align: center;">4</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">ტყემალი</td> <td style="text-align: center;">Prunus insititia</td> <td style="text-align: center;">8</td> </tr> </tbody> </table>				მერქნიანი სახეობების დასახელება		ხეთა რაოდენობა	ქართული	ლათინური	ტირიფი	Salix magnifica	20	ფიჭვი	Pinus nigra	33	რცხილა	Carpinus caucasica	65	მუხა	Quercus iberica	107	პუნქტი	Crataegus microphylla	3	ოქლა	Ulmus foliacea	3	ნეკერჩალი	Acer campestre	4	ტყემალი	Prunus insititia	8
მერქნიანი სახეობების დასახელება		ხეთა რაოდენობა																															
ქართული	ლათინური																																
ტირიფი	Salix magnifica	20																															
ფიჭვი	Pinus nigra	33																															
რცხილა	Carpinus caucasica	65																															
მუხა	Quercus iberica	107																															
პუნქტი	Crataegus microphylla	3																															
ოქლა	Ulmus foliacea	3																															
ნეკერჩალი	Acer campestre	4																															
ტყემალი	Prunus insititia	8																															

	ჯაგრისილა	Carpinus orientalis	53
	კედარი	Cedrus deodara	2
	ბალამწარა	Cerasus avium	10
	მაჟალო	Malus sylvestris	5
	თხმელა	Alnus barbata	17
	პანტა	Pyrus communis	8
	აკაცია	Acacia dealbata	81
	ცაცხვი	Tilia caucasica	12
	თელა	Ulmus foliacea	1
	ოფანი	Fraxinus excelsior	2
	კაკალი	Juglans regia	10

ფაუნა: სარეაბილიტაციო გზა გადის დეგრადირებულ ტერიტორიაზე შესაბამისად ასეთ პირობებში ფაუნა ვერ იქნება მრავალფეროვანი. ძირითადად ფაუნა ქარმოდგენილია შინაური ცხოველების სახით, რომელიც არ საჭიროებს დაცვის სპეციალურ ღონისძიებებს. პროექტის მცირე არეალის გამო.

ბმაური: ინდუსტრიული ობიექტების უქონლობისა და საგზაო მოძრაობის დაბალი ინტენსივობის გამო ხმაურის დრო დაბალია. სამშენებლო სამუშაოებს ექნებათ ზომიერი ლიმიტირებული გავლენა მოსახლეობის მხოლოდ იმ ნაწილზე რომლებიც ცხოვრობენ არსებულ სოფლებში (გზის გასწვრივ) და აღნიშნული გავრცელდება მხოლოდ რეაბილიტაციის ფაზაზე.

სოციალური: საპროექტო სექციის 2 კმ-იან ზონაში შედის ხუთი სოფელი 2992 ჯამური მოსახლეობით. მოსახლეობის სიმჭიდროვის ინდიკატორი შეადგენს 356.

მასალების მოპოვების ადგილმდებარება და მანძილი, განსაკუთრებით ინერტული მასალების, წყლის, ქამასალის	საპროექტო გზის რეაბილიტაციისთვის მშენებელმა კონტრაქტორმა შესაძლებელია გამოიყენოს შემდგარი კარიერები: ქვა-მასალის კარიერი - რის მუნიციპალიტეტი, სოფ. შარდომეთი ზიდვის მანძილი 12 კმ
---	---

კანონმდებლობა

საპროექტო ღონისძიებებთან დაკავშირებული ნაკონალური და ადგილობრივი კანონმდებლობა და ნებართვები	<p>პროექტი ექვემდებარება მსოფლიო ბანკის სამოქმედო პოლიტიკას OP/BP 4.01 – გარემოზე ზემოქმედების შეფასების შესახებ და მისი პრინციპების თანახმად კლასიფიცირებულია როგორც გარემოზე ზემოქმედების „ბ“ კატეგორიის ქმედება. გარემოზე ზემოქმედების მართვის წინამდებარე გეგმა მომზადებულია OP/BP 4.01-ით განსაზღვრული პრინციპების შესაბამისად.</p> <p>საქართველოს კანონმდებლობით გზების რეაბილიტაციის პროექტისთვის არ არის მოთხოვნილი მისი გარემოზე ზემოქმედების განხილვა, დამტკიცება ან ნებართვის გაცემა. თუმცა, ეროვნული რეგულირების სისტემით:</p> <ul style="list-style-type: none"> კონტრაქტორი უნდა იყოს ლიცენზირებული; სამშენებლო მასალების მოწოდებელი უნდა იყოს ლიცენზირებული; თუ კონტრაქტორი მოინდომებს გახსნას საკუთარი კარიერი, უნდა აიღოს შესაბამისი ლიცენზია; თუ კონტრაქტორს სურს გახსნას ალეფალების ან ცემენტის საკუთარი ქარხანა, მან უნდა მიიღოს გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა, რომელშიც მოცემული იქნება დაბინძურების კონცენტრაციის კონცენტრაციის ზღვა ზღვარი; სამშენებლო ნარჩენები განთავსებული უნდა იქნას ადგილობრივი თვითმმართველობის მიერ წერილობით შეთანხმებულ წინასწარ შერჩეულ ადგილზე; სარეაბილიტაციო გზის გასწვრივ არსებული მიწის ნაკვეთები, რომლებიც ირიცხებოდა სახელმწიფო ტყების ფონდში. ამორიცხვის შემდგომ გადმოეცა სააგენტობილო გზების დეპარტამენტის საქმიანობის განსახორციელებლად.
--	--

საჩიგრების განხილვის მექანიზმი

	<p>საჩივრების განხილვის მექანიზმი ხელმისაწვდომი იქნება პროექტის ზემოქმედებული პირებისათვის, რომელიც მისცემს საშუალებას გასაჩივრებელი იყოს ნებისმიერი გადაწყვეტილება, რომელსაც ისინი არ ეთანხმებიან.</p> <p>საჩივრების მექანიზმის ხელმისაწვდომობის თაობაზე, ზემოქმედებული პირები ინფორმირებული უნდა იყენებო. ეს შესაძლებელი იქნება ბროშურების გაფრცელებისა და შესაბამისი ინფორმაციის მიწოდების და გამოქვეყნების გზით.</p> <p>ზემოქმედებული პირები სრულად იქნებიან ინფორმირებულები მათი უფლებებისა და საჩივრების განხილვის პროცედურების შესახებ, იქნება ის სიტყვიერი თუ წერილობითი ფორმით, წინასწარი მშენებლობის, მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პერიოდის დროს. ყურადღება იქნება გამახილებული, რათა მაქსიმალურად იყოს თავიდან იქნას აცილებული საჩივრები.</p> <p>ონის მუნიციპალიტეტმა წარადგინა საკონტაქტო პირი:</p> <p>მელიტონ მეტრეველი T: 591010456 და ირაკლი ბიჭაშვილი T: 551724646; onisgamgeoba@gmail.com</p> <p>The Contact Person collects საკონტაქტო პირი აგროვებს და არეგისტრირებს საჩივრებს სპეციალურ ჟურნალში. თუ საჩივარი გადაუჭრება ადგილობრივ დონეზე ის გადაეცემა სააგენტომობილო გზების დეპარტამენტს შემდგომი რეგიონებისათვის.</p> <p>საჩივრების განხილვის კომისია ფორმირებულია საქართველოს რეგიონალური განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის უფროსის ბრძანებით, როგორც მუდმივი ფუნქციონალური სტრუქტურა, დეპარტამენტის თანამშრომლების სრული ჩართვით. ეს მოიცავს ხელმძღვანელობას, სოციალური და გარემოს უსაფრთხოებას, იურიდიულ სამსახურს, საზოგადოებასთან ურთიერთობის დეპარტმენტს და სხვა შესაბამის სამსახურებს (IA-ს კონკრეტული სტრუქტურის მიხედვით).</p> <p>თუ RDMRDI-ის გადაწყვეტილება ვერ დააკმაყოფილებს ზემოქმედებულ პირებს, მათ შეუძლიათ განახორციელონ შემდგომი ქმედებები და მიმართონ საჩივრით სასამართლოს (რაიონულ სასამართლოს) ნებისმიერი წინამდლებების და მიკერძოვების გარეშე.</p>
--	--

საჯარო შეხვედრები

განსაზღვრეთ სად და როდის ჩატარდა საჯარო შეხვედრა	<p>ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების მართვის პრინციპების განმსაზღვრელი ჩარჩო დოკუმენტი შიდასახელმწიფოებრივი გზების აქტივების მართვის პროექტისათვის განთავსდა საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის ვებ-გვერდზე და მისი ნაბეჭდი ვერსია მიეწოდა ონის მუნიციპალიტეტს. საჯარო განხილვა ბსგმბის სამუშაო ვერსიაზე ჩატარდა გუგოთის მუნიციპალიტეტში 2018 წლის 26 ივნისს. ჩატარებული საჯარო განხილვის ოქმი დაერთო წინამდებარე დოკუმენტს.</p> <p>http://www.georoad.ge/uploads/files/SLRP%20III%20-GEO_New99.pdf.</p> <p>ასევე წინამდებარე დოკუმენტის განთავსება მოხდა საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტის ვებ-გვერდზე ვებ-გვერდზე და მისი ნაბეჭდი ვერსია მიეწოდა ონის მუნიციპალიტეტს. საჯარო განხილვა ბსგმბის სამუშაო ვერსიაზე ჩატარდა გუგოთის მუნიციპალიტეტში 2018 წლის 26 ივნისს. ჩატარებული საჯარო განხილვის ოქმი დაერთო წინამდებარე დოკუმენტს.</p>
--	--

დანართები

დანართი-1:სამშენებლო უბნის რეკა;
დანართი-2: საჯარო შეხვედრების ოქმი;
დანართი-3; შეთანხმება ნარჩენების განთავსების შესახებ
დანართი-4; კარიერების ლიცენზია

ნაწილი II: უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული ინფორმაცია

გარემოსდაცვითი და სოციალური საქითხების სკრინინგი უსაფრთხოების პოლიტიკის ასამოქმედებლად			
	სამუშაოები/საკითხი	სტატუსი	გამშვები მექანიზმი
მოიცავს თუ არა ობიექტზე მიმდინარე სამუშაოები შემდეგიდან რომელიმე ქმედებას?	1. გზების რეაბილიტაცია	[x] დიახ [ ] არა	თუ „დიახ“ იხ. ნაწილი III „ა“
	2. ახალი მცირემაშებაბიანი საგზაო ინფრასტრუქტურის მშენებლობა	[x] დიახ [] არა	თუ „დიახ“ იხ. ნაწილი III „ა“
	3. გავლენა ზედაპირულ საღრენაჟო სისტემაზე	[x] დიახ [ ] არა	თუ „დიახ“ იხ. ნაწილი III „ბ“
	4. ისტორიული ნაგებობა(ები) და ოლქები	[ ] დიახ [x] არა	თუ „დიახ“ იხ. ნაწილი III „გ“
	5. მიწების შესყიდვა ⁽¹⁾	[x] დიახ [] არა	თუ „დიახ“ იხ. ნაწილი III „დ“
	6. სახიფათო ან ტოქსიკური მასალები ⁽²⁾	[] დიახ [x] არა	თუ „დიახ“ იხ. ნაწილი III „ე“
	7. ზეგავლენა ტყებზე და/ან დაცულ ტერიტორიებზე	[x] დიახ [] არა	თუ „დიახ“ იხ. ნაწილი III „ვ“
	8. აუფეთქებელი ჭურვების არსებობის რისკი	[ ] დიახ [x] არა	თუ „დიახ“ იხ. ნაწილი III „გ“
	9. სატრანსპორტო მოძრაობისა და ფეხით მოსიარულეთა უსაფრთხოება	[x] დიახ [ ] არა	თუ „დიახ“ იხ. ნაწილი III „ო“
	10. ზემოქმედება კერძო საქართველოზე და გამოყენება	[] დიახ [ ] არა[x]	თუ „დიახ“ იხ. ნაწილი III „ო“
	11. სოციალური რისკები	[x] დიახ [ ] არა[ ]	თუ „დიახ“ იხ. ნაწილი III „ო“

¹მიწების შესყიდვა მოიცავს ხალხის ადგილმონაცვლებას, ცხოვრების წესის შეცვლას, ეს ეხება იმ მიწას რომლის შესყიდვა/გადაცემა მოხდა და გავლენა აქვს იმ პირებზე, ვინც ცხოვრობს და/ან უქანონოდ იმყოფება და/ან ეწევა ბიზნეს საქმიანობას (ჯისურები) იმ მიწაზე, რომლის შეძენაც მოხდა.

²ტოქსიკური/სახიფათო მასალები მოიცავს, მაგრამ არ შემოიფარგლება შემდეგით: ასბექტი, ტოქსიკური საღებავები, მაგნე გამხსნელი ნივთიერებები, ტყვიის შემცველი საღებავების მოცილება და სხვა.

ნაწილი III: შემამსუბუქებელი ღონისძიებები

საქმიანობა	პარამეტრები	შემამსუბუქებელი ღონისძიებების კითხვარი
0. ზოგადი პირობები	შეტყობინება და მუშათა უსაფრთხოება	(ა) ადგილობრივი შექნებლობის და გარემოს დაცვის ინსპექციის და ადგილობრივი თემის წარმომადგენლები ინფორმირებული უნდა იყვნენ მოსალოდნელი სამუშაოების შესახებ. (ბ) საზოგადეობას ინფრომაცია მიეწოდება სამუშაოების შესახებ მედიის საშუალებით და/ან საჯაროდ ხელმისაწვდომობიერქმდება (მათ შორის სამშენებლო მოედანი) სათანადო შეტყობინების გაგზავნის გზით. (გ) გზის მშენებლობისა და რეაბილიტაციისათვის საჭირო ყველა იურიდიული ნებართვა უნდა იქნას მოპოვებული. (დ) კონტრაქტორი ფორმალურად უნდა იყოს თანახმა, რომ სამუშაოები განხორციელდება უსაფრთხოდ და დისკიპლინირებულად, რათა შემცირდეს ზემოქმედება ახლომდებარე მოსახლეობაზე და გარემოზე. (ე) მუშათა პირადი უსაფრთხოების აღჭურვილობები (PPE) უნდა შეესაბამებოდეს საერთაშორისო სტანდარტებს (ყოველთვის უნდა ატაროს ჩაფეხტები, საჭიროებისამებრ ნიღბები და უსაფრთხოების სათვალე, დამცავი ფეხსაცმელები). (ვ) სამუშენებლო მოედანზე განთავსებული შესაბამი მაჩვენებელი ნიშნები შეახსენებს მუშებს მირითადი წესებისა და ნორმების შესახებ.
ა. ძირითადი სარგაბილიტაციო და/ან სამშენებლო ღონისძიებები	ჰაერის ხარისხი	(ა) მიწის სამუშაოების დროს მტკრის კონტროლი უნდა განხორციელდეს მაგ. ნიადაგის მორწყვით ან დატენიანებით. (ბ) ნანგრევები, ამოღებული მიწა და აგრეგატებიუნდა განთავსდეს კონტროლირებად ტერიტორიაზე და პერიოდულად მოირწყას, რათა შემცირდეს მტკრის წარმოშობა. (გ) პნევმატური ბურდვის ან საფარის მტკრევის და გზის საფუძვლების დაშლის სამუშაოების დროს წარმოქმნილი მტკრი უნდა შემცირდეს მორწყის საშუალებით და/ან ობიექტზე უნდა დამოწმავდეს მტკრის საკონტროლო მოწყობილობები. (დ) მიმდებარე ტერიტორიაზე (ტროტუარი, გზა) არ უნდა განთავსდეს სამშენებლო ნარჩენები და მიწა, რათა მინიმუმამდე იქნას დაყვანილი მტკრის წარმოქმნის რისკები. (ე) სამშენებლო ნარჩენების/ნაგვის დიად დაწვა არ დაიშვება სამშენებლო მოედანზე. (ვ) მაქანა-დანადგარები შესაბამისობაში უნდა იყოს ემისიების წარმოშობის რეგულაციებთან, უზრუნველყოფილი უნდა იქნეს სათანადო ტექნიკური რემონტი და მომსხვერებადა მოედანი თავისუფალი უნდა იყოს ზედმეტი უქმად მდგრმი სამშენებლო მანქანებისგან.
	ხმაური	(ა) მშენებლობით გამოწვეული ხმაური შეიზღუდება ნებართვით დადგენილ გარკვეული დროებში. (ბ) გენერატორების, ჰაერის კომპრესორების და სხვა მექანიური დანადგარების ძრავის თავსახურები მუშაობის პერიოდში დაკეტილი უნდა იყოს და დანადგარები უნდა განთავსდეს დასახლებული პუნქტებიდან რაც შეიძლება შორს.
	წყლის ხარისხი	(ა) ობიექტზე გატარდება ეროზიისა და სედიმენტების კონტროლის შესაბამისი ღონისძიებები, როგორიცაა მაგალითად: თივის ზეინები და/ან შლამსაჭერი, რათა თავიდან იქნეს აუცილებული ნალექის სამშენებლო მოედნიდან გამოტანა, რამაც შესაძლოა გამოიწვიოს ადგილობრივი საკანალიზაციო სისტემების, ახლომდებარე დალექების და მდინარეების დაბინძურება.

	ნარჩენების მართვა	<p>(ა) ნარჩენების მოსაგროვებელი და გადასაყრელი ადგილები განსაზღვრული უნდა იყოს ყველა ტიპის ნარჩენისთვის, რომელიც წარმოიშვება მიწის სამუშაოების, დემონტაჟისა და სამშენებლო სამუშაოების შედეგად.</p> <p>(ბ) მშენებლობის და დემონტაჟის შედაგად დარჩენილი მინერალური ნაგავი/ნარჩენები უნდა განცალკევდეს საერთო, ორგანული, თხევადი და ქიმიური ნარჩენებისგან და ადგილზე დახარისხდეს და შეიქმნას შესაბამისი შემნახველი კონტეინერები.</p> <p>(გ) სამშენებლო ნარჩენებს მოაგროვებს და გაიტანს ლიცენზირებული კომპანია.</p> <p>(დ) იმისათვის, რომ გაკონტროლდეს ნარჩენების განთავსების სისწორე და შესაბამისობა, საჭიროა მოხდეს ნაგვის გატანის ჩანაწერის წარმოება.</p> <p>(ე) შესაძლოა მშენებელმა ხელმეორედ გამოიყენოს და რეციკლირება გაუკეთის ვარგის მასალებს (გარდა აზბეტის შემცველი მასალებისა).</p>
ბ. გავლენა ზედაპირულ სადრენაჟო სისტემაზე	წყლის ხარისხი	<p>(ა) ადგილი არ უნდა ჰქონდეს გრუნტის წყლების არაკონტროლირებად ამოღებას, არც ტექნიკური წყლების, ცემენტის ხსნარის ან სხვა დაბინძურებული წყლების არაკონტროლირებად დაცლას მიწაზე ან ახლომდებარე მდინარეში ან დელეში; კონტრაქტორმა უნდა მოითვალო ყველა საჭირო ლიცენზია და ნებართვა წყლის მოსაპოვებლად და შემდგომ გამოყენებული წყლის გადასაღვრებული სახელმწიფო გამდინარე წყლების სიტემაში.</p> <p>(ბ) სათანადო კანალიზაციის სისტემა ისე უნდა მოეწყოს, რომ სამშენებლო სამუშაოებმა შლამით არ ამოქოლოს, დააბინძუროს ან დაბლოკოს ან სხვაგვარად უარყოფითი ზეგავლენა არ იქნიოს ბუნებრივ ნაკადულებზე/დელებზე, მდინარეებზე, წყალსატევებსა და ტბებზე.</p> <p>(გ) უნდა გატარდეს პრევენციული დონისმიებები საწვავ - საპოხი მასალების და სხვა ტოქსიკური და მავნე ნივთიერებების დაღვრის საწინააღმდეგოდ.</p> <p>(დ) სამშენებლო მანქანები და დანადგარები გაირეცხება მხოლოდ სპეციალურად განსაზღვრულ ადგილებში, სადაც წყლის გადინება არ დააბინძურებს წყლის შემკრების/რეზერვუარის ზედაპირს.</p>
გ. ისტორიული ძეგლი(ები)	კულტურული მემკვიდრეობა	<p>(ა) იმ შემთხვევაში თუ მშენებლობა ხორციელდება ისტორიული ნაგებობების სიახლოეს, ან ისტორიულ უბანში, უნდა მოხდეს შეტყობინება და ადგილობრივი სახელისუფლებო ორგანოებიდან თანხმობის/ნებართვების აღება. ყველა სახის სამშენებლო სამუშაოები უნდა დაიგეგმოს და განხორციელდეს ადგილობრივი და ნაციონალური კანონმდებლობის შესაბამისად.</p> <p>(ბ) ექსავირების ან მშენებლობის დროს უმცესესი ხანის კულტურული ნაშთების ან სხვა შესაძლო არქეოლოგიური ნივთების აღმოჩენის შემთხვევაში აუცილებელია ამ ფაქტის დაფიქსირება და რეგისტრირება, პასუხისმგებელი ოფიციალური უწყებების საქმის კურსში ჩატენება და სამუშაოების შეჩერება ან შეცვლა წარმოშობილი გარემოების გათვალისწინებით.</p>
დ. მიწების შესყიდვა	განსახლების სამოქმედო გეგმა/ჩარჩო-დოკუმენტი	<p>(გ) თუ მიწის ექსპროპრიაცია არ იყო მოსალოდნელი, მაგრამ საჭირო გახდა, ან ადგილი ექნება მიწის კანონიერი თუ უცანონო მესაკუთრის მხრიდან შემოსავლის გაუთვალისწინებელ დანაკარგს, დაუყოვნებლივ უნდა ეცნობოს ბანკის პროგრამების ჯგუფის ხელმძღვანელს.</p> <p>(დ) უნდა განხორციელდეს დამტკიცებული მიწის შესყიდვის გეგმა/ჩარჩო-დოკუმენტი (თუკი ეს მოთხოვნილია პროექტით).</p>

ე. ტოქსიკური მასალები	ასბესტის მართვა	<p>(ა) სამშენებლო მოედანზე ასბესტის არსებობის შემთხვევაში, იგი მკაფიოდ უნდა მოინიშნოს როგორც სახიფათო მასალა.</p> <p>(ბ) შესაძლებლობის შემთხვევაში, ასბესტი სათანადო ნორმების დაცვით უნდა განთავსდეს კონტეინერებში და დაილუქს მავნე ზეგავლენის მაქსიმალურად შემცირების მიზნით.</p> <p>(გ) გატანამდე (თუ გატანა აუცილებელია) ასბესტი უნდა დამუშავდეს დამატენიანებელი ნივთიერებით, რათა მაქსიმალურად შემცირდეს პარტიული ასბესტის მტვრის ნაწილაკების მოხვედრა.</p> <p>(დ) ასბესტის მართვა და გატანა უნდა მოხდეს გამოცდილი და პროფესიონალი სპეციალისტების მიერ.</p> <p>(ე) ასბესტის დროებით შენახვის შემთხვევაში, ნარჩენები უსაფრთხოდ უნდა მოთავსდეს პერმეტულ კონტეინერებში და სათანადოდ მოინიშნოს. მიღებული იქნება უსაფრთხოების ზომები რბილებიდან ასბესტის უნებართვოდ გატანის წინააღმდეგ.</p> <p>(ვ) არ შეიძლება ერთხელ გატანილი ასბესტის ხელმურრედ გამოყენება</p>
	ტოქსიკური / სახიფათო ნარჩენების მართვა	<p>(ა) სამშენებლო უბანზე სახიფათო და ტოქსიკური ნივთიერებების დროებითი შენახვა უნდა მოხდეს უსაფრთხო კონტეინერებში, რომლებზეც მითითებული იქნება ინფორმაცია შემადგენლობის, თვისებებისა და გამოყენების შესახებ.</p> <p>(ბ) სახიფათო ნივთიერებების შემცველი კონტეინერები დაღვრის თავიდან აცილების მიზნით უნდა მოთავსდეს პერმეტულ კონტეინერებში.</p> <p>(გ) ნარჩენების ტრანსპორტირება უნდა მოხდეს სპეციალური ლიცენზირებული გადამტანების მიერ. ნარჩენები უნდა განთავსდეს ლიცენზირებულ ადგილას.</p> <p>(დ) არ მოხდება ტოქსიკური შემადგენლობის მქონე საღებავების ან გამსხველების და ტყვიის შემცველი საღებავების გამოყენება.</p>
გ. ტყვებზე, ჭაობიან და/ ან დაცულ ტერიტორიებზე ზეგავლენა	ეკოსისტემის დაცვა	<p>(ა) დაუშვებელია სახელმწიფო ტყის ფონდის კუთვნილ ტერიტორიებზე სამუშაოების განხორციელება ამორიცხვის პროცედურის დასრულებამდე</p> <p>(ბ) ხეების ჭრა უნდა დაყვანილი უნდა იქნას მინიმუმდე, მისასვლელი გზების მიმართულების რეგულირების საშუალებით, ასევე მცირე გაბარიტიანი ტექნიკისა და მუშა-ხელის გამოყენებით ინდივიდუალური დოკაციებისთვის.</p> <p>(ვ) თითოეული მოსაჭრელი ხე უნდა იქნას მარკირებული და მოჭრის შემდგომ დაფიქსირდეს ჟურნალში.</p>
ზ. აუფეთქებელი საბრძოლო მასა- ლების არსებობის რისკი (UXO)	ადამიანის ჯანმრთელობისა და უსაფრთხოების რისკები	<p>(ა) ექსპავიის სამუშაოების დაწყებამდე კონტრაქტორი უნდა დარწმუნდეს, რომ სამშენებლო უბანი შესაბამისი ორგანოების მიერ შემოწმებული და გასუფთავებულია ასაფეთქებელი მოწყობილობებისგან.</p>
თ. სატრანსპორტო მოძრაობისა და ფეხით	სამშენებლო ღონისძიებების პირდაპირი ან არაპირდაპირი	<p>(ა) ნაციონალური კანონმდებლობის შესაბამისად კონტრაქტორმა უნდა უზრუნველყოს სამშენებლო უბნის სათანადო უსაფრთხოება და მშენებლობასთან დაკავშირებული სატრანსპორტო მოძრაობის რეგულირება, რაც მოიცავს, მაგრამ არ შემოიფარგლება შემდგებით:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ საინფორმაციო და გამაფრთხილებული ნიშნები, ბარიერები და მოძრაობის გადართვა: მშენებლობის ადგილზე უზრუნველყოფილი უნდა იქმოს კარგი ხილვადობა და საზოგადოების გაფრთხილება შესაძლო რისკების შესახებ;

მოსიარულეთა უსაფრთხოება	გავლენა საზოგადოებრივ ტრანსპორტსა და ფეხით მოსიარულებზე	<ul style="list-style-type: none"> ■ სატრანსპორტო მოძრაობის მართვის სისტემა და თანამშრომელთა ტრეინინგი, განსაკუთრებით ობიექტთან მისვლისა და სამშენებლო უბის სიახლოესს დატვირთული მოძრაობის საკითხებზე. ფეხით მოსიარულეთათვის უსაფრთხო გასასვლელებისა და გზაჯვარედინების უზრუნველყოფა იმ ადგილებში, სადაც მშენებლობა აფერხებს მოძრაობას; ■ სამუშაო საათების რეგულირება ადგილობრივი მოძრაობის სქემას შესაბამისად, მაგ: პიკის საათებში ან საქონლის მოძრაობის დროს ძირითადი ტრანსპორტის გადაადგილების თავიდან აცილება. ■ საჭიროების შემთხვევებში, საგზაო მოძრაობის აქტიური რეგულირება ობიექტზე გაწვრთნილი პერსონალის მიერ საზოგადოების უსაფრთხო გადაადგილებისათვის. ■ მშენებლობის პერიოდში ახლომდებარე სამუშაო დაწესებულებებთან, მაღაზიებთან და საცხოვრებლებთან უსაფრთხო და შეუფრეხებელი მისასვლელების უზრუნველყოფა
o. სოციალური რისკების მენეჯმენტი	საზოგადოებასთან ურთიერთობის მენეჯმენტი	<ul style="list-style-type: none"> • კონტრაქტორის მხირდან გამოიყოს პასუხისმგებელი პირი ვინც ადგილობრივი მოსახლეობისგან მიიღებს თხოვნებს/საჩივრებს; • გაუწევს კონსულტაციებს ადგილობრივ თემებს დასაქმებული პერსონალისა და ადგილობრივ მოსახლეობას შესაძლო კონფლიქტის იღენტიფიცირებასა და მათი მართვის შესახებ; • ადგილობრივი თემების ცნობიერების ამაღლება სექტუალური გზით გადამდებ დავადგების შესახებ, რომლებიც შესაძლებელია გავრცელდეს ჩასულ პერსონალსა და ადგილობრივ მოსახლეობას შორის; • საჭიროების შემთხვევებში უზრუნველყოს მოსახლეობის ინფორმირება მშენებლობის და სამუშაო გრაფიკების მომსახურების შეწყვეტის, საგზაო მოძრაობის მიმართულებების და დროებითი ავტობუსის მარშრუტების, დანერგვითი სამუშაოების შესახე; • საამშენებლო სამუშაოები შეზღუდულ იქნეს დამით. აუცილებლობის შემთხვევაში, დაგვამილი დამის სამუშაოების შესახებ მოხდეს საზოგადოების ინფორმირება, რათა მათ მიიღონ შესაბამის ზომები; • ადგილობრივი მოსახლეობის გაფრთხილება მოხდეს, მინიმუმ ხუთი დღით ადრე შეფერხების შესახებ (წყლის, ელექტროენერგიის, ტელეფონის, აეტობუსის მარშრუტების ჩათვლით), გასცენ შესაბამისი რეკომენდაციები ინფორმაციის, სამუშაო ადგილზე, აეტობუსის გაჩერებაზე, ხეგაღლენის ქვეშ მოხვედრილ სახლებზე/ბიზნეს ობიექტებზე განთავსებით; • დამსაქმებლის მიერ დადგენილი ვადების უზრუნველყოფა გამოვლენილი საჩივრების განხილვის მექანიზმის მეშვეობით, კონტრაქტორის ასუხისმგებლობის ფარგლებში; • სამუშაო ბანაკები არ უნდა მდებარეობდეს ადგილობრივი თემების სიახლოეს; • ბანაკების დასკენებასა და ოპერირების შესახებ კონსულტაციები უნდა ჩატარდეს მეზობელ თემებთან;
	მუშახელის მენეჯმენტი	<ul style="list-style-type: none"> • კონტრაქტორი დაასაქმებს ადგილობრივი თემების არაკალიფიციურ ან ნახევრად კვალიფიციურ მაცხოვრებლებს, განახორციელებს მათ გადამზადებას და კვალიფიკაციის ამაღლებას; • კონტრაქტორი ობიექტს უზრუნველყოფს პიგიენური ნორმების დაცვით მოწყობილ ბანაკებით (ბანაკები უზრუნველყოფილი იქნება საპირფარეშოებითა და სამრეცხაო ადგილებით, ცხელი და ცივი წყლით, საპნით და ხელის გასამშრალებელი მოწყობილეობით), ნებისმიერ ბანაკის მშენებლობა უნდა მოხდეს გარემოს დაცვითი ნორმების დაცვით. • კონტრაქტორმა უნდა უზრუნველყოს თანამშრომლების ცნობიერების ამაღლების და ადგილობრივ მოსახლეობასთან ინტეგრირებას, საერთაშორისო პრაქტიკაში მიღებული ქცევის კოდექსის გათვალისწინებით.

ნაწილი IV: მონიტორინგის გეგმა

მშენებლობის ფაზა

საქმიანობა	რა?	სად?	როგორ?	როდის?	რატომ?	ვინ?
	(პარამეტრზე უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი)	(არის პარამეტრი, რომელზეც უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი)	(უნდა განხორციელდეს პარამეტრიზე მონიტორინგი)	(განისაზღვრება სისტირგ/ან ხანგრძლივობა)	(არის პარამეტრი მონიტორინგის ქვეშ)	(არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე)
სამშენებლო მასალების შექმნა ოფიციალური არხებით დიკენზირებული მომზოდებლებისგან	სამშენებლო მასალების შექმნა ოფიციალური არხებით დიკენზირებული მომზოდებლებისგან	მასალების მომზოდების ოფისში, საწყობ ბაზაზე, მდინარისპირას, კარიერზე	საბუთების შემოწმება;	მასალებით მომარაგების ხელშეკრულებათა გაფორმებისას შემოწმება	ნაგებობის ტექნიკური გამართულობისა და გარემოსა და ადამიანის უსაფრთხოების უზუნველსაყოფად	საავტომობილო გზების დეპარტამენტი (სგდ)
სამუშაოები ტყით დაფარულ ტერიტორიებზე	დაუშენებელია სახელმწიფო ტყის ფონდის კუთვნილ ტერიტორიებზე სამუშაოების განხორციელება ამორიცხვის პროცედურის დასრულებამდე. სამშენებლო ტექნიკის მოძრაობამ ან სხვა საქმიანობებმა არ უნდა გამოიწვიოს ხე-მცენარეების დაზიანება და მოჭრა, თუ აღნიშნული საქმიანობა არ არის გათვალისწინებული გზის საფარისა და გვერდულების მოწყობისთვის. თითოეული მოსაჭრელი ხე უნდა იქნას მარკირებული და მოჭრის შემდგომ დაფიქსირდეს ქურნალში.	სამშენებლო ბანაკი ტყით დაფარულ ტერიტორიაზე. მშენებელი კონტრაქტორის ოფისი	ლოკუმენტაციის შემოწმება ვიზუალური დათვალიერება.	ტყით დაფარულ ტერიტორიაზე სამუშაოების დაწყებამდე მიმდინარეობის პროცესში.	ეროვნულ კანონმდებლობასთან შესაბამისობის უზრუნველყოფა; ტყით დაფარულ ტერიტორიებზე ზემოქმედების შემცირება; ხე-მცენარეების ჭრის დროს წარმოებული ქურნალების მიწოდების ხელშეწყობა	საავტომობილო გზების დეპარტამენტი

<p>სამშენებლო მასალების და ნარჩენების ტრანსპორტირება</p> <p>სამშენებლო ტექნიკის გადაადგილება</p>	<ul style="list-style-type: none"> - სატეირო მანქანების და საგზაო სამშენებლო ტექნიკის გამართულობა; - ძარის სრულფასოვნება და ტეიროის დაცულობა საფარი მასალით; -ტექნიკის გადაადგილება წინასწარ განსაზღვრული მარშრუტით 	<p>საშენი მასალებისა და სამშენებლო ნარჩენების ტრანსპორტირების მარშრუტები</p>	<p>სამშენებლო ობიექტთან მიმდებარე გზების ინსპექტირება გადაადგილების მარშრუტების მიმართულებებით</p>	<p>წინასწარგანუცხადებე ლიშემოწმებასამუშაოს აათებში</p>	<ul style="list-style-type: none"> - მტვერით და მყარი მასალით ჰაერისა და გზების დაბინძურების თავიდან ასარიდებლად; - სავტომოილო მოძრაობის შეფერხების შესაზღუდად 	<p>სგდ; საპატრულო პოლიცია</p>
<p>სამშენებლო ტექნიკის ოპერირება ობიექტზე</p>	<p>სამშენებლო ტექნიკის გამართული მუშაობა:</p> <ul style="list-style-type: none"> - გამონაბოლქვის სიჭარბე - საწვავ-სამოხის ჭონვა - სამუშაო საათების დაცულობა 	<p>სამშენებლო ობიექტი</p>	<p>საქმიანობის ინსპექტირება</p>	<p>სამუშაო საათებში და მათ გარეშე</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ტექნიკის ოპერირებისაგან ჰაერისა და ნიადაგის დაბინძურების შესამცირებლად; - მოსახლეობის ხმაურითა და ვიბრაციით შეწუხების შესაზღუდად 	<p>სგდ</p>

<p>სამშენებლო ტექნიკის მომსახურება</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ავტომობილების და ტექნიკის რეცხვა სამშენებლო ობიექტის გარეთ ან მდინარიდან მაქსიმალურად მოცილებულ აღგილას; - ტექნიკის გამართვა საწვავ-საპონით სამშენებლო ობიექტს გარეთ ან ობიექტზე მოწყობილ საგანგებო პუნქტზე; - ტექნიკის მომსახურების პუნქტის ტექნიკური გამართულობა: <ul style="list-style-type: none"> • მყარი გაუმტარი იატაკი ან ადსორბენტის (ქვიშა, წვრილი ხრეში, მემბრანა) საფარი • საქმაო ფართობი და გაუმტარი ბარიერები საწვავის კონტეინერთა გარშემო • საბაზოსო ცეცხლმაქრი საშუალებები • სალექარები მანქნების სამრეცხოსთან 	<p>სამშენებლო ობიექტი და მასთან არსებული სამშენებლო ბაზა (თუკი იარსებებს)</p>	<p>საქმიანობის ინსპექტირება</p>	<p>ტექნიკის ოპერირების პერიოდი</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ტექნიკის მომსახურებისაგან ნადაგისა და წყლის ნაგორძლობულებით დაბინძურების თავიდან არიდება; - აალებადი ნივთიერებებისგან ხაძრის გაჩენის შემთხვევაში მისი ღროვალი ლოკალიზების უნიტუნველსაყოფად და მოსალოდნელი ზარალის შესამცირებლად. 	<p>სგდ</p>
<p>ინერტული მასალების მოპოვება</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ინერტული მასალების შეძენა არსებული მომპოვებლებისგან თუკი ამის საშუალება არსებობს; - მშენებლი კონტრაქტორის მიერ ინერტული მასალის მოპოვების ლიცენზიის მოპოვება და ლიცენზიის პირობების მკაცრი დაცვა; - კარიერების ტერასული დამუშავება, დამუშავებულ უბნებზე ნარჩენი მასალის უსაშეაყრა და ლადშაფტთან ჰარმონიზაცია; 	<p>ინერტული მასალის კარიერები</p>	<p>საბუთების შემოწმება საქმიანობის ინსპექტირება</p>	<p>მასალათა მოპოვების პერიოდში</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ფერდობების ეროზიის, გაოსისტემისა და ლანდშაფტის დაზიანების შესაზღუდად; - მდინარეთა ნაპირების ეროზიის, წყლის ნაკადის შეწონილი ნაწილაკებით დაბინძურებისა და წყლის გონისტემებზე ზემოქმედების შესაზღუდად; -პირუტეფასა და მოსახლეობის დაცვა დაზიანებისგან. 	<p>სგდ; საქართველოს ეკონომიკის და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სსიპ წიაღის ეროვნული სააგენტო</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - ხრეშის ამოღება წყლის ნაკადის გარეთ, ნაკადისაგან გამმიჯნები ურიღების მოწყობით და ნაკადში სამშენებლო ტექნიკის შეუყვანლად; -კარიერების მონიშვნა გამაფრთხილებელი ნიშნებით 						
სამშენებლო ნარჩენების წარმოქმნა	<ul style="list-style-type: none"> - ინერტული და სახიფათო სამშენებლო ნარჩენების განცალკევებით დროებითი დასაწყობება განსაზღვრულ ადგილებში; - ნარჩენების დროული გატანა წინასწარ წერილობით ნებადართულ ადგილებში; - სახიფათო ნარჩენების ჩაბარება მათი უცნებელყოფისა და განთავსების ლიცენზიის მქონე კომპანიებისთვის 	სამშენებლო ობიექტი და ბაზა (თუკი იარსებებს); ნარჩენების განთავსებისთვის გამოყოფილი ადგილები	საბუთების შემოწმება ვიზუალური დათვალიერება	შენებლობის პერიოდში	მთელ გარემოს დანაგვიანებისგან	სგდ; ონის მუნიციპალიტეტი	
სახიფათო ნარჩენები	<ul style="list-style-type: none"> ნარჩენების დროული გატანა წინასწარ წერილობით ნებადართულ ადგილებში; - სახიფათო ნარჩენების ჩაბარება მათი უცნებელყოფისა და განთავსების ლიცენზიის მქონე კომპანიებისთვის (დეტალური ინფორმაციისთვის იხილეთ დანართი 2) 	სამშენებლო ობიექტი	საქმიანობის ინსპექტირება	ნარჩენების შეგროვებისა და ტრანსპორტირების დროს	აზგებულ შემცველი მასალების შემცერება	სგდ; ონის მუნიციპალიტეტი	

საყოფაცხოვრებო ნარჩენების წარმოქმნა	<ul style="list-style-type: none"> - სამშენებლო ობიექტზე და ბაზაზე (თუკი იარსებებს) საყოფაცხოვრებო ნარჩენების შესაგროვებელი კონტეინერების განთავსება; -შეთანხმება ადგილობრივ მუნიციპალიტეტთან საყოფაცხოვრებო ნარჩენების რეგულარული გატანის თაობაზე 	სამშენებლო ობიექტი და ბაზა (თუკი იარსებებს)	ვიზუალური დაკვირვება	მშენებლობის პერიოდში	მთელ საყოფაცხოვრებო ნარჩენებით ნიადაგისა და წყლის დაბინძურების აღსაკვთად	სგდ; ონის მუნიციპალიტეტი
თხევადი ნარჩენების წარმოქმნა	<ul style="list-style-type: none"> - სამშენებლო ობიექტზე და ბაზაზე (თუკი იარსებებს) სანიტარულ ნორმებთან შესატყვისი ტუალეტის მოწყობა და მომსახურება; - სამშენებლო ობიექტიდან წყიმის წყლის შეგროვებისა და გადინებისთვის სადრენაჟო სისტემის მოწყობა და პერიოდული გაწმენდა; - საყოფაცხოვრებოდ და ტექნიკის სარეცხად გამოყენებული წყლის სალექარი გუბურის მოწყობა 	სამშენებლო ობიექტი და ბაზა (თუკი იარსებებს)	ვიზუალური დაკვირვება	<ul style="list-style-type: none"> მშენებლობის პერიოდში გახშირებული რეჟიმით ძლიერი ნალექიანობის შემთხვევაში 	<ul style="list-style-type: none"> - სამშენებლო ობიექტის დატორვისა და ამით საქმიანობის გაძნელების აღსაკვთად; - ზედაპირული და გრუნტის წყლის დაბინძურების შესამცირებლად 	სგდ
ასფალტ-ბეტონის ქარხნის ოპერირება	<ul style="list-style-type: none"> - მუნიციპალიტეტის მიერ გაარმოზე ზემოქმედების ნებართვის მოპოვება და მისი პირობების გაუსერებლი დაცვა; - ქარხნის დასამონტაჟებლად იმგვარი ადგილის შერჩევა, რომელიც უზრუნველყოფს მოსახლეობის მინიმალურ შეწუხებას ხმაურით, მტკრითა და გამონაბოლქვით; - ქარხნიდან ჩამდინარე წყლის სალექრი გუბურის მოწყობა 	ქარხნის ტერიტორია	<ul style="list-style-type: none"> საბუთების შემოწმება საქმიანობის ინსპექტირება 	<ul style="list-style-type: none"> ქარხნის დამონტაჟებისა და მისი ოპერირების მოქლ პერიოდში 	<ul style="list-style-type: none"> - სამშენებლო ობიექტის სიახლოვეს მოსახლეობის შეწუხების შესაზღუდად; - ატმოსფერული პაერისა და ზედაპირული წყლის დაბინძურების შესამცირებლად 	სგდ; საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მურნეობის სამინისტრო

ზედაპირული წყლების დაბინძურება ხიდის რეაბილიტაციის დროს	ატინარებული ორგანული ნარევების, საპოხი მასალების, გამსხნელების, მდიმე მეტალების pH დონე, ზეთების	ნატანის, ნარევების, საპოხი მასალების, საწვავის, გამსხნელების, მდიმე მეტალების pH დონე, ზეთების	ხიდის რეაბილიტაცია	ინსპექტირება	მდინარის მიმდებარედ სარეაბილიტაციო სამუშაოების დროს. დაუგეგმავი ინსპექტირება მდინარის მიმდებარედ სარეაბილიტაციო სამუშაოების დროს.	მანქანა დანადგარების ოპერორებით გამოწვეული წყლის დაბინძურების შემცირება	სგდ
შრომის უსაფრთხოება	- შენებელთა უზრუნველყოფა სპეციალისაცმლით და პირადი დამცავი საშუალებებით; - სამშენებლო ტექნიკის ექსპლუატაციის და პირადი უსაფრთხოების საშუალებების გამოყენების წესების ზუსტი დაცვა	სამშენებლო ობიექტი	საქმიანობის ინსპექტირება	სამუშაოთა წარმოების მოელ პერიოდში	მშენებელტა ტრაგმატიზმისა და უბედურ შემთხვევათა აღბათობის შესამცირებლად	სგდ	
ნებისმიერი სახის სამშენებლო და სარეაბილიტაციო სამუშაოები	გზის რეაბილიტაცია/სამშენებლო სამუშაოები	ნებისმიერი სახის კერძო საკუთრებასთან/მფლობე ლობასთან/გამოყენებას თან ახლოს მდებარე საცხოვრებელი სახლები, დობეები, დამატებითი შენობები და ა.შ.	მონიტორინგი და შემოწმება	მოელი მშენებლობის პერიოდში	შეამციროს აღბათობა საკუთრებაზე	ზიანის კერძო სამშენებლო კომპანია	სგდ
არანებაყოფლობითი განსახლება	პროექტის განხორციელებისას საჭიროების შემთხვევაში გსგ-ს მომზადება, რომელიც შეთანხმებული იქნება მსოფლიო ბანკთან და შესაბამისად განხორციელდება განსახლების სამოქმედო გეგმა	განთვისების ზოლში	პერიოდული მონიტორინგი თუ კი არის რაიმე სახის ზემოქმედება კერძო ნაკვეთებსა ან სხვა სახის ქონებაზე	მოლიანად პროექტის განხორციელებისას	კერძო საკუთრებასა ან სხვა სახის ქონებაზე ზემოქმედების აცილების მიზნით	სგდ	

ექსპლუატაციის ფაზა

საქმიანობა	რა (პარამეტრზე უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი?)	სად (არის პარამეტრი, რომელზეც უნდა განხორციელდეს მონიტორინგი?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდის (განისაზღვრება სისტემური ხანგრძლივობა?)	რატომ (არის პარამეტრი მონიტორინგის ქვეშ?)	გთხოვა (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
გზის სავალი ნაწილისა და მისი გვერდულების დასუფთავება	მგზავრებისა და მძღოლების მიერ დატოვებული საყოფაცხოვრებო ნარჩენების რეგულარული შეგროვება და გატანა; გზაზე დაღუპული ცხოველთა ნარჩენების დროული გატანა	გზის მმდებარე ტერიტორია და კულტები	ვიზუალური დათვალიერება	პარტალურად	გარემოს დაბინძურებისაგან დასაცავად; გზაზე მოძრაობის უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად	ონის მუნიციპალიტეტი
სადრენაჟო კაუგეტების გამტარიანობის შენარჩუნება	კაუგეტების რეგულარული გასუფთავება დანაღებისა და საყოფაცხოვრებო ნარჩენებისგან	გზის გასწვრივ არსებული სადრენაჟო კულტები	ვიზუალური დათვალიერება	პარტალურად	დრენაჟის სისტემის გამართულობის უზრუნველსაყოფად გზის დატბორვისა და წყლიმიერი დაზიანების თავიდან ასარიდებლად	ონის მუნიციპალიტეტი
ავარიული დაღვრებისას ადგილის დოკალიზება და დაბინძურებული ადგილის დასუფთავება	ავტოსაგზაო შემთხვევის დროს დაღვრილი ან გაფრქვეული თხევადი ან ფასიური ტვირთაბის ნარჩენების დროული შეგროვება, გაუცნებელყოფა და გატანა	გზაზე და მის სიახლოებები	ინსპექტირება	ავტოსაგზაო შემთხვევებისას, ხაჭიროების მისება	გარემოს დაბინძურების აღსაპვეთად	საპატრულო პოლიცია;
გზის სარემონტო სამუშაოებისას წარმოქმნილი ნარჩენების მართვა	წარმოქმნილი ნარჩენების დრული გატანა ნაგავსაყრელზე	გზის მთელ მონაკვეთზე	ინსპექტირება	გეგმიური სარემონტო სამუშაოების დასრულებისას	გარემოს დაბინძურების აღსაპვეთად	ონის მუნიციპალიტეტი

დანართი 1: პროექტის მდებარეობის რუკა

დანართი 2: საქართველოს განხილვის ოქმი

საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო

საქართველოს საავტომობილო გზების დეპარტამენტი

შიდასახელმწიფო მნიშვნელობის შ-25 ონი-გუთა საავტომობილო გზის კმ54-კმ63
მონაკვეთის სარეაბილიტაციო სამუშაოების განხორციელებისას გარემოზე ზემოქმედების მართვის
გეგმის საქართველოს განხილვის

ოქმი

26.07.2018

გუთაის მუნიციპალიტეტი

სხდომის თავმჯდომარე – გია სოფაძე, საავტომობილო გზების დეპარტამენტის გარემოს დაცვის
სამსახურის უფროსი

მომხსენებელი – გია სოფაძე,

სხდომას ესრულდნენ: იხ. დანართი 1

საქართველოს მიზანი იყო დადგევმილ სამუშაოთა უშუალო ზემოქმედების არეალში
მოქაუელი ადგილობრივი მოსახლეობის ინფრასტრუქტურა ამ სამუშაოთა არსის, ვადების შესახებ,
აგრეთვე განხილულ იქნა სამუშაოთა მიმდინარეობისაგან მოსახლეობისთვის დრობითი
უსერტულობის გაჩერების შესაძლებლობის და სამუშაოების მსვლელობასთან დაკავშირებული
არასასურველი მოვლენების შესამცირებლად დაგეგმილი დონისძიებები. გარემოზე
ზემოქმედების მართვის გეგმის განხილვისას დამსრუ საზოგადოებას შესაძლებლობა ჰქონდა
დაესვა კითხვები და გამოეთქვა კრიტიკული მოსამარებები გეგმის საბოლოო ვერსიის
მისაღებად, მათი მოსამარებების გათვალისწინებით.

საავტომობილო გზების დეპარტამენტს წარმოადგენდა გარემოს დაცვის სამსახურის უფროსი გია
სოფაძე.

შემცირდა გახსნა საავტომობილო გზების გარემოს დაცვის სამსახურის უფრომა გია სოფაძე
დამსრუებს გააცნო შიდასახელმწიფო მნიშვნელობის გზების რეაბილიტაციის მნიშვნელობას ეკონომიკის განვითარებისათვის, ასევე აღნიშნული
პროექტის ფარგლებში მომზადებული ბუნებრივ და სოციალურ გარემოს მართვის გეგმა.

განხილულ იქნა პროექტთან დაკავშირებული სამუშაოები, მათი შესაძლო ზემოქმედება ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე. განხილული იქნა შემარბლებელი ღონისძიებები, რომელიც საშუალებას იძლევა მისაღებ მინიმუმადე იქნას დაყვანილი გარემოზე შესაძლო მავნე ზემოქმედება გზის რეაბილიტაციისა და ექსპლუატაციის ფაზებში.

№	კითხვა	პასუხი
1.	როდის დაიწყება გზის სარეაბილიტაციო სამუშაოები?	სარეაბილიტაციო სამუშაოები დაიწყება მას შემდეგ რაც ტენდერი გამოცხადდება და შესაბამისად გამართვებულიც გამოვლინდება
2.	ხომ არ შეაწებებს ადგილობრივ მოსახლეობას ხმაური?	თუ რეაბილიტაციის დროს მოხდება ადგილობრივი მოსახლეობის შეწებება ხმაურით ან ვიბრაციით საავტომობილო გზების დეპარტამენტი განახორციელებს შესაბამის ღონისძიებებს. მშენებელი კომპანია სარეაბილიტაციო სამუშაოებს გაანილებს დადგენილ დროს (დღის 07:00-დან საღამოს 07:00-მდე), ხმაურის დავიბრაციის ზეგავლენის მონიტორინგს გურევს საზედამშედველო კომპანია და საავტომობილო გზების დეპარტამენტი.
3.	რა მოხდება თუ კი გზის რეაბილიტაციის დროს წარმოიშვა მტვერი?	სარეაბილიტაციო სამუშაოების განხორციელების დროს მშენებელი კომპანია ვალიდებულია მორჩიას ტერიტორია მტვრის აღმოფხვრის მიზნით

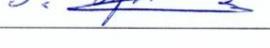
საავტომობილო გზების დეპარტამენტის წარმომადგენლები:

გია სოფაძე

შიდასახელმწიფო გარემონტის მნიშვნელობის შ-25 გულთა-ონი სააგრძობილო გზის ქმ 54 - ქმ 63 მონაკვეთის სარეაბილიტაციო
სამუშაოების ბუნებრივ და სოციალურ გარემოს მართვის გეგმის საჯარო განხილვა

№	სახლი და გვარი	საკონტაქტო ინფორმაცია	ხელმოწერა
	ქ/ს მხეიძე	თორ ჭავჭავაძე ული ქადა არავან ჭავჭავაძე თორ ჭავჭავაძე ქადა ული ქადა	ა. მუხრანი ს. ჭავჭავაძე
	ლეი ჭავჭავაძე	ჭავჭავაძე ლეი ჭავჭავაძე ლეი თორ ჭავჭავაძე ქადა ული ქადა 08 15:30 15:30 15:30 15:30	ლეი
	გურია ჭავჭავაძე	ჭავჭავაძე გურია ჭავჭავაძე გურია თორ ჭავჭავაძე ქადა ული ქადა	ჭავჭავაძე
	გურია ჭავჭავაძე	ჭავჭავაძე გურია გურია ჭავჭავაძე 10 21 64 555-210-780 ი. გურია	გურია
	ნინო ჭავჭავაძე	ჭავჭავაძე ნინო ნინო ჭავჭავაძე 592-02-04-34	ნინო
	გვირა ჭავჭავაძე	გვირა ჭავჭავაძე გვირა ჭავჭავაძე	გვირა
	ორენ ჭავჭავაძე	ორენ ჭავჭავაძე 597-01-07-57	ორენ
	ნინო ჭავჭავაძე	ნინო ჭავჭავაძე 12156	ნინო

შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ჭ-25 გუფთა-ონი საავტომობილო გზის ქმ 54 - ქმ 63 მონაკვეთის სარეაბილიტაციო
სამუშაოების ბუნებრივ და სოციალურ გარემოს მართვის გეგმის საჯარო განხილვა

№	სახელი და გვარი	საკონტაქტო ინფორმაცია	ხელმოწერა
	გრიგორი ლევანი გვია გრიგორიშვილი	გრიგორი ლევან გრიგორიშვილ მარია	
	ოთიანე გიორგის გვია გიორგიშვილი	ოთიანე გიორგის გვია გიორგიშვილი	
	არენ გურგეგვა გვია გურგეგვა	არენ გურგეგვა გვია გურგეგვა	

დანართი 3 შეთანხმება ნარჩენების განთავსების შესახებ

საქართველო

ონის მუნიციპალიტეტის
მერია

N 04-1816
27/05/2019

GEORGIA

Oni municipality
city hall

1816-02-2-201905271614

შპს „Neu Road“-ის გენერალურ დირექტორს
ბატონ დავით ქლენტს

ბატონო დავით,

თქვენი მიმდინარე წლის 20 მაისის წერილის პასუხად, რომელიც შეეხება „გუფთა-ონის“ შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის საავტომობილო გზის კმ 54-კმ63 მონაკვეთის სარეაბილიტაციო სამუშაოების პროცესში სამშენებლო ნარჩენების დასაწყობების საჭიროებას გაცნობებთ, საკითხი შესწავლილი იქნა ადგილზე მისვლით თქვენს წარმომადგენლებთან ერთად. სამუშაო პროცესის შეუფერხებლად წარმართვია და მისი დროულად დასრულების მიზნით სამშენებლო ნარჩენები და დამუშავებული გრუნტი შეგიძლიათ განათავსოთ სამშენებლო ტერიტორიის მიმდებარედ, თქვენს მიერ მითითებულ მონაკვეთებზე, ხოლო სამუშაოების დასრულების შემდგომ უზრუნველყოთ აღნიშნული ადგილების მოყვანა მისაღებ პროფილში.

პატივისცემით,

ემზარ საბანაძე

მუნიციპალიტეტის შერი

დანართი 4 კარიერების ლიცენზია

საქართველო

საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო

საჯარო სამართლის იურიდიული პირი
ნიაზის ეროვნული სააგენტო

სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზია

№ 1 2019 05

201 9 წლის „ 05 „ „ თბილისი „
(ლიცენზის უწყებრივ სალიცენზიო რეესტრში გატარების თარიღი)

გაცემულია ქას „ამბიტილაქტის ავტომატ ქ/კ“ №10-83, ს/კ 222 934 243;

(ფურიდიული ან ფიზიკური პირის დასახელება / ვინაონა, მონაცემები მის შესახებ)

საფუძველი: სსიპ წესის ეროვნული სააგენტოს უფროსის 2019 წლის 05 თბილისის №156/ს ბრძანება.

ლიცენზიით გათვალისწინებული ტერიტორიის მდებარეობა და ფართობი:
- ქასტ აჭავისა და მარგალის მუნიციპალიტეტი, ქალაქი ქუთაისი;
- ქ. რიონის კვიშა-ხრამის გამოვლინება;
K-38-51-ნ-ა ნომინაციაში, რიალურა (ლიცენზიის განეყოფილი ნაცილი);
მისა და სამომ მინაჭუთვის საუკონი უაკომის - 26 750 კლ. გეგმი
- (I შემჩ. - 23 790 კლ. შემჩ. II შემჩ. - 2 960 კლ. შემჩ.)

მოსაპოვებელი რესურსის სახეობა და მოცულობა:

ქვემოთ მიმდინარე სახელმწიფო მუნიციპალიტეტის სამართლის მიერ გადასახვაზე მიღებული მიზანის სასტურავო დოკუმენტია:

სალიცენზიონ პირობები:

ბანკის გვერდით სსიპ სიახლის ეროვნული სამართლის უფლისის 2019 წლის
05 თებერვლის №156/ს ბრძანებით.

ლიცენზიის მომენტის ვადა: 5 წელი, 05.02.2019 დან 06.02.2024 მდე

სსიპ წიაღის ეროვნული საგენტოს
უფლებამოსილი წარმომადგენელი

გავეცნი ლიტერატურის პი თბებს და
კულტურული მოვლენების მით

Widemann: *Blatt* → *Vogelkörner* (*Leucosarcia*)

ლაშამჩალებელი: შპს „ქუთხოა“

სტატ. რეგისტრაციის № 24-5288

საქართველო

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო

საჯარო სამართლის იურიდიკული აღნი
გარემოს მინისტრის სამინისტრო

სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზია

№ 1003985

201	6	16	“	სმეტებერი	“
-----	---	----	---	-----------	---

წლის „

(ლიცენზიის უწყებრივ სალიცენზიო რეგისტრში გატარების თარიღი)

შპს „ამბროლაურის პლატფორმა №10”-ის,

ს/კ 222 934 243;

(იურიდიული ან ფიზიკური პირის დასახელება / ფირმა/ მომაცემები მის შესახებ)

საფუძველი:

სამართლის მინისტრის მინისტრობის უფლის 2016 წლის 16 სექტემბრის №1527/ს
ბრძნება.

ლიცენზიით გათვალისწინებული ტერიტორიის მდებარეობა და ფართობი: ცნის

მუნიციპალიტეტში, სოფ. შარდომეთის მიმდებარე ტერიტორიაზე,

რე. რიონის ქვეთა, ხრეშის (I და II ჰაანი) გამოვლინება;

K-38-51-ნ-ც 6000000-ატ-ურის ტრანგრაფიული რეგა (ლიცენზიის განუყოფელი ნაწილი);

მინისა და სამთო მინისტრის სამთო უართობი - 2, 02 კმ

(I ჰაანი - 0,73 კმ, II ჰაანი - 1,29 კმ).

მოსაპოვებელი რესურსის სახეობა და მოცულობა:

ქვემა, ხრომის ჯამური მოკლევა (მრივი უარის მომაღლ) - 60 600 კუბური მეტრი;

სალიცენზიონ პირობები:

განსაზღვრული სსიპ შარემოს ეროვნული სამგებელის უფროსის 2016 წლის 16
სექტემბრის №1527/ს ბრძანებით.

ლიცენზიის მოქმედების ვადა – 5 წელი, 16.09.2016 დან 17.09.2021 მდე

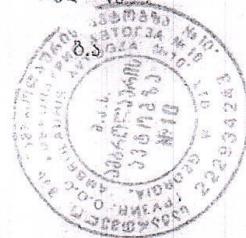
სსიპ „გარემოს ეროვნული საგენტოს“
უფლებამოსილი წარმომადგენელი

გვეცანი ლიცენზიის პირობებს და
ვიღებ პასუხისმგებლობას მათ
შესრულებაზე.

(ხელმოწერა)

ბ.ს

(ხელმოწერა)

დამკვეთ: ხსნდ გარემოს ეროვნული სამსახური

დამსახურდებული: ქადაგიშვილი ქადაგიშვილი

საქართველოს რესპუბლიკური № 23-4000